

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003774

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-09-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Уманського національного університету № 319/ст від 28.11.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попроцька Вікторія Миколаївна
2. Viktoriia Poprotska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 202

Назва наукової спеціальності: Захист і карантин рослин

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Захист і карантин рослин

Дата захисту: 30-10-2025

Спеціальність за освітою: Плодоовочівництво і виноградарство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10925

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.37.13, 68.37.29

Тема дисертації:

1. Основні шкідники суниці садової та удосконалення системи захисту культури в Правобережному Лісостепу України
2. Major Pests of Garden Strawberry and Improvement of the Crop Protection System in the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine

Реферат:

1. Застосування інтегрованих систем захисту сприяло збереженню високого вмісту аскорбінової кислоти, що є важливим компонентом антиоксидантної системи рослин. Найбільш суттєві показники відзначалися у еталонному та дослідних варіантах. У результаті проведених біохімічних аналізів ягід суниці садової було виявлено, що ефективний захист від комплексу шкідників безпосередньо впливав на вміст сухих речовин, цукрів, органічних кислот, фенольних сполук та вітамінів, що визначають якість і харчову цінність урожаю. У контрольному варіанті, де обробки не проводилися, середні показники вмісту сухих речовин були на 10–15 % нижчими, ніж у варіантах дослідів. Зниження цих показників пояснюється пошкодженням листового апарату та відповідним пригніченням фотосинтезу під дією фітофагів. У еталонному і дослідних варіантах із застосуванням препаратів Моспілан®, Біскайя®, Маврік™, Санмайт®, Масаї®, Аполло® та Цезар™ рівень сухих речовин стабільно перевищував значення контрольного варіанта, що свідчить про оптимальне

накопичення вуглеводів і поживних речовин у період дозрівання ягід. Вміст загальних цукрів у плодах мав чітку тенденцію до зростання при використанні ефективних схем захисту. У еталонному та 4 варіанті (II комбінація) зафіксовано підвищення цього показника на 8-15 % у порівнянні з контролем. Органічні кислоти у дослідних варіантах характеризувалися збалансованим вмістом, що сприяло гармонійному смаку плодів. Найкращі співвідношення цукрів та кислот були відзначені у всіх дослідних варіантах, що вказує на сприятливий вплив контролю шкідників на фізіолого-біохімічний стан рослин. Щодо фенольних сполук, то їх вміст був істотно вищим у еталонному та дослідних варіантах. Це забезпечувало більш насичене забарвлення ягід, підвищену антиоксидантну активність та кращу лежкість під час зберігання. Вітамінний склад плодів, особливо вміст вітаміну С, також зростав за рахунок ефективного захисту. Найвищі показники вмісту аскорбінової кислоти були зафіксовані у 3 та 4 варіантах досліду. У еталонному варіанті – 58,2 мг% проти варіанту 3 (комбінація I) – 58,5 мг% та варіанту 4 (комбінація II) – 58,6 мг%. Економічна ефективність систем захисту суниці садової визначалася на основі аналізу урожайності, якості продукції та витрат на застосування препаратів. У період досліджень в умовах Правобережного Лісостепу України впродовж 2016–2020 рр. були випробувані схеми захисту з використанням різних комбінацій інсектицидів та інсекто-акарицидів та засобів захисту проти слимаків. Застосування пестицидів забезпечувало зниження чисельності основних шкідників на 76–98 %, що сприяло підвищенню урожайності на 12,6–19,0 т/га залежно від сорту та схеми обробок. Найвищі показники продуктивності були зафіксовані у варіантах із комбінованим використанням препаратів контактної-системної та селективної дії. Сорт Мурано демонстрував середню врожайність 33,4–33,6 т/га, Вівара – 25,7–25,9 т/га, що суттєво перевищувало показники контрольного варіанту. Покращення якості ягід проявлялося у зменшенні частки пошкоджених плодів на 2,2–14,4 %, зростанні вмісту сухих речовин, цукрів та аскорбінової кислоти, що підвищувало їх товарну цінність. У дослідах із контролем чисельності слимака сітчастого застосування БіоСлимакс та Slimex Plus сприяло зменшенню пошкоджених ягід на 84–95 %, що додатково впливало на ріст рентабельності. Розрахунки показали, що прибуток від застосування досліджуваних схем захисту коливався в межах 137–553 тис. грн/га залежно від року та сорту, при рівні рентабельності 45–86 %. Найвищі економічні показники отримані при використанні схем варіантів 3 та 4 у критичні періоди розвитку шкідників. Таким чином, поєднання ефективних інсектицидів та інсекто-акарицидів у системі захисту суниці садової забезпечує не лише значне зменшення чисельності шкідників, але й суттєве зростання врожайності та якості продукції, що підтверджує високу економічну ефективність їх застосування при промисловому вирощуванні культури.

2. The use of integrated protection systems contributed to maintaining a high level of ascorbic acid, which is an important component of the antioxidant system of plants. The most significant values were recorded in the reference and experimental variants. As a result of the biochemical analyses of garden strawberry berries, it was found that effective protection against the pest complex directly influenced the content of dry matter, sugars, organic acids, phenolic compounds, and vitamins, which determine the quality and nutritional value of the yield. In the control variant, where no treatments were carried out, the average indicators of dry matter content were 10–15% lower than in the experimental variants. This decrease was explained by the damage to the leaf apparatus and the corresponding suppression of photosynthesis caused by phytophagous pests. In the reference and experimental variants with the application of Mospilan®, Biscaya®, Mavrik™, Sanmite®, Masai®, Apollo®, and Caesar™, the level of dry matter consistently exceeded the values of the control variant, which indicated optimal accumulation of carbohydrates and nutrients during the ripening period of the berries. The content of total sugars in the fruits showed a clear tendency to increase when effective protection schemes were used. In the reference and variant 4 (combination II), an increase of this indicator by 8–15% compared to the control was recorded. Organic acids in the experimental variants were characterized by a balanced content, which contributed to the harmonious taste of the fruits. The best ratios of sugars to acids were noted in all experimental variants, indicating the favorable influence of pest control on the physiological and biochemical state of the plants. As for phenolic compounds, their content was significantly higher in the reference and experimental variants. This ensured a more intense coloration of the berries, increased antioxidant activity, and better storability. The vitamin composition of the fruits, especially the content of vitamin C, also increased due to effective protection. The highest values of

ascorbic acid content were recorded in variants 3 and 4. In the reference variant it was 58.2 mg%, compared to 58.5 mg% in variant 3 (combination I) and 58.6 mg% in variant 4 (combination II). The economic efficiency of garden strawberry protection systems was determined based on the analysis of yield, product quality, and the costs of pesticide application. During the research period in the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine in 2016–2020, protection schemes using different combinations of insecticides and insecto-acaricides, as well as control measures against slugs, were tested. The application of pesticides reduced the populations of major pests by 76–98%, which contributed to an increase in yield by 12.6–19.0 t/ha depending on the cultivar and the treatment scheme. The highest productivity was recorded in the variants with combined use of contact-systemic and selective preparations. The cultivar Murano showed an average yield of 33.4–33.6 t/ha, while Vivara produced 25.7–25.9 t/ha, which significantly exceeded the values of the control variant. The improvement of berry quality was manifested in the reduction of the share of damaged fruits by 2.2–14.4%, and in the increase of dry matter, sugar, and ascorbic acid content, which enhanced their market value. In the experiments on the control of grey field slug (*Deroceras reticulatum* M.), the application of BioSlimax and Slimex Plus contributed to a reduction in damaged berries by 84–95%, which additionally influenced the increase in profitability. Calculations showed that the profit from the application of the studied protection schemes ranged from 137 to 553 thousand UAH/ha depending on the year and the cultivar, with a profitability level of 45–86%. The highest economic indicators were obtained with the use of schemes of variants 3 and 4 during the critical periods of pest development. Thus, the combination of effective insecticides and insecto-acaricides in the system of garden strawberry protection ensures not only a significant reduction in pest populations but also a substantial increase in yield and product quality, which confirms the high economic feasibility of their application in commercial strawberry cultivation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Попроцька В. М., Мостов'як С. М., Мостов'як І. І. Економічна оцінка вирощування суниці садової за різних систем захисту рослин у Правобережному Лісостепу України. Збалансоване природокористування. 2021. № 4. С. 107–116.
- Mostoviak S., Poprotska V., Mostoviak I., Shlapak V. Phenology and population of strawberry mites and effectiveness of using strawberry protection in the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24. No. 11. P. 20–27.
- Мостов'як С. М., Попроцька В. М. Шкідники суниці як фактор зниження продуктивності культури в умовах Вінницької області. Вісник Уманського національного університету садівництва. 2020. № 1. С. 138–141.
- Попроцька В. М. Біологія та шкідливість слимака сітчастого на суниці садовій та заходи обмеження його чисельності. Вісник Уманського національного університету садівництва. 2021. № 1. С. 145–147.
- Попроцька В. М. Фенологічні особливості шкідників суниці садової в умовах Вінницької області. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2025. Вип. 106. Ч. 1. С. 584–592.
- Попроцька В. М., Мостов'як С. М. Біологія та шкідливість білокрилки суничної, або алейродида суничного (*Aleurodes fragariae*) на суниці садовій і заходи обмеження чисельності шкідника в умовах західної та центральної України // IX з'їзд Українського ентомологічного товариства (м. Харків, 20–23 серпня 2018 р.): тези доповідей / за заг. ред. проф. В. Л. Мешкової. – Харків : ФОП Бровін О. В., 2018. – С. 101.
- Попроцька В. М., Мостов'як С. М. Шкідники суниці як фактор зниження продуктивності культури в умовах Вінницької області // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті

видатних вчених-ентомологів академіка НАН України В. П. Васильєва та професора М. П. Дядечка (м. Київ, 18–20 грудня 2019 р.). – Київ, 2019. – С. 49.

- Попроцька В. М., Мостов'як С. М. Основні шкідники суниці та обмеження їх чисельності в умовах Вінницької області // Фундаментальні і прикладні проблеми сучасної екології та захисту рослин : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю з дня народження д.б.н., проф. Б. М. Литвинова (м. Харків, 21–22 жовтня 2021 р.). – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2021. – С. 131–134.
- Mostoviak S., Poprotska V., Berezovskyi A. Main phytophages of *Fragaria x ananassa* Duch. in the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine // Abstracts 75th International Symposium on Crop Protection (May 21, 2024). – 2024. – P. 130.
- Мостов'як С. М., Попроцька В. М., Крикунов І. В., Процак О. В., Печенюк В. А. Фітофаги в біоценозах ягідних культур Правобережного Лісостепу України // Актуальні проблеми вивчення ентомофауни західного регіону України : зб. тез наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ – Стара Гута, 14–16 червня 2024 р.). – Львів : Державний природознавчий музей НАН України, 2024. – С. 38–40.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0111U001928

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мостов'як Світлана Миколаївна
2. Svitlana M. Mostoviak

Кваліфікація: к. с.-г. н., доцент, 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8322-8710

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Саблук Василь Трохимович

2. Vasyl Sabluk

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6124-4346

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, Київ, 03141, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стригун Олександр Олексійович

2. Oleksandr O. Stryhun

Кваліфікація: д. с.-г. н., с.н.с., 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7315-1473

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 05523406

Місцезнаходження: вул. Васильківська, Київ, 03022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Суханов Святослав Всеволодович

2. Sviatoslav Sukhanov

Кваліфікація: к.б.н., доцент, 03.00.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4934-2576

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крикунов Ігор Володимирович

2. Igor V. Krykunov

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 03.00.24

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8795-2535

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Щетина Сергій Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Щетина Сергій Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Коротеев Микола Анатолійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна